

Motion till riksdagen 2006/07:A323

av **Anneli Särnblad och Kurt Kvarnström (s)**

Turordningen i LAS

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att 22 § lagen om anställningsskydd bör återställas till det som gällde innan år 2001.

Motivering

Den 1 januari 2001 förändrades turordningsreglerna (22 §) i lagen om anställningsskydd, LAS. Förändringen kom till stånd efter ett riksdagsbeslut initierat och stött av Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Miljöpartiet. Den nya bestämmelsen innebär att två personer får undantas från turordningsreglerna vid uppsägning på grund av arbetsbrist på företag med högst tio anställda.

Genom denna ändring förstärkte det borgerliga blocket tillsammans med Miljöpartiet arbetsgivarnas ställning på bekostnad av de anställdas trygghet på de minsta arbetsplatserna. Anställda vid de minsta arbetsplatserna var redan innan denna förändring mer utsatta, sett till bl.a. förekomst av tidsbegränsade anställningar. Läget på arbetsmarknaden har också försämrats överlag när det gäller arbetsmiljöarbete, stressen har ökat och därmed ohälsan. Jämställdhetsarbetet är ytterligare ett område som blivit alltmer eftersatt, vilket slår hårt mot kvinnors löneutveckling och anställningstrygghet också vid t ex föräldradedighet. Det är således arbetstagarens ställning som i dagsläget behöver förstärkas och inte tvärtom.

En lagstiftning till skydd mot osakliga uppsägningar har visat sig behövas, och det leder inte till en stelbent arbetsmarknad, utan enbart till att förhindra ineffektivt godtycke och rättslöshet. I uppsägningsförhandlingar mellan arbetsgivare och arbetstagarorganisation diskuteras, turordningen och om verksamhetens överlevnad så kräver görs också eventuella avvikelser som parterna anser vara nödvändiga. Detta är ett väl etablerat tillvägagångssätt vid upp-

Fel! Okänt namn på

sägningsförhandlingar. Frågan om att undanta någon från turordningen avgörs bäst av de lokala parterna som bäst känner till förhållandena på arbetsplatsen, dvs. arbetsgivaren *och* arbetstagarorganisationen.

Om, som är konsekvensen av dagens turordningsregler, endast arbetsgivaren gör bedömningen leder detta lätt till godtycke, vilket med lätthet missgynnar de mest utsatta på arbetsmarknaden. Vi får nu också mer och mer fakta som visar på att så blivit fallet: Vi vet att det framför allt är unga kvinnor som drabbas av undantagsreglerna i LAS. Vi vet också att arbetstagare med utländsk bakgrund och äldre drabbas av undantagsreglerna. Den nuvarande utformningen av 22 § LAS bidrar således till att kraftigt försämra möjligheterna att minska de ojämlika förhållanden som finns mellan olika arbetstagargrupper på den svenska arbetsmarknaden.

Att arbetsgivare och arbetstagarorganisation gemensamt fattar beslut om eventuella turordningsavvikelser medför dessutom att det skapas ett samförstånd, vilket främjar såväl arbetsmiljön som verksamheten på arbetsplatsen. I förlängningen leder anställningstrygghet också till ekonomiska fördelar för arbetsgivaren. Den arbetstagare som känner trygghet på sin arbetsplats är produktiv, skaffar sig hög kompetens och är intresserad av att ta större ansvar. Det gynnar de små och medelstora företagen, medan godtycke i det långa loppet inte gynnar någon. Den arbetstagare som ser sina kollegor utsättas för en godtycklig och orättvis behandling av arbetsgivaren känner oro för sin egen framtida situation snarare än kreativitet och lojalitet till sin arbetsplats. Nuvarande lagstiftning kan också leda till att arbetstagare hellre söker sig till arbetsplatser med fler än tio anställda för att på så vis erhålla en grundläggande anställningstrygghet.

Det är således av flera skäl viktigt att minimera utrymmet för godtycke i beslutsprocessen vid uppsägningar på grund av arbetsbrist. Att ha en lagstiftning som bygger på ensidighet är inte acceptabelt. LAS bör därför snarast återställas vad gäller turordningsregler till vad som gällde innan år 2001!

Stockholm den 26 oktober 2006

Anneli Särnblad (s)

Kurt Kvarnström (s)